

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,

a lap szellemi részét illető közlemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

czimzendő.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

Tartalom: A buzakőüszög és a csávázás legokoszerűbb módja. — Állatkiaállítás szakosztályunk közgyűlése 1882. sept. 21-én. — Néhány erdélyi bor vegyelemzése. **Jahn Károly.** — Egyveleg: Hivatalos órák megváltoztatása. Szőlőárverés. Mustmérés. Szeptemberi meteorologiai észleletek. Üdvös intézkedés. „Vegytani lapok”. Élő növények szállítása külföldről. Eladó vetőmagvak. Reihlen szüretelési eljárása. A hagyma téli eltevése. Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

A buzakőüszög és a csávázás legokoszerűbb módja.*)

A gabonaféléinken előforduló üszög a fejlődés szakában fekete port képez, a buzánál a magban vagy az egész kalászbán, az árpánál és zabnál szintén az egész kalászbán, a rozsnál valamennyi földföldről részben, a tengerinél rendszeren a nő és a himvirágokon, de nem ritkán a száron és a leveleken is, a kölesnél a bugában és végül a muharnál a magban.

Ezen különböző üszöggörököt különböző élősdű gombák idézik elő, az ugynevezett üszöggombák. Azon üszögöt, a mely a buzamag belsejében fekete por alakjában fordul elő és zsiros, bűdös, golyó és kőüszög neve alatt ismeretes, kétféle üszög idézi elő: a *Tilletia Caries* és a *Tilletia laevis*.

Azon üszög, a mely rendszeren a buza egész kalászáat lönkre teszi, ugyannyira, hogy végül csak az orsó marad hátra, *Ustilago Carbonak* mondatik, a közéletben „porüszög” elnevezés alatt ismeretes. A porüszög korántsem okoz oly nagy károkat, mint a kőüszög; legyakraiban az árpán és a zabon fordul elő.

Az alább említendő ellenszerek hatásának megérthetése végett, szükséges az üszögfélék fejlődésének lényegét röviden elmondani.

*) A földmívelési ministerium utasítása, mely igazgató választmányunk rendeletéből van közölve.

S z e r k .

Ha az üszögport egy erősen nagyító mikroskoppal megvizsgáljuk, azt fogjuk tapasztalni, hogy az a fekete por rendkívül sok hólyagalaku képződményből, a spórákból áll. A spóra az üszögnövény magjainak mondható. A spórák legtöbbször csiraképes, azaz megfelelő hőmérséknel és nedvességnél tömlőalakú kinövést (*Promycelium*) fejlesztenek, ezeken apró hólyagocskák vagy hosszú szálú tömlők (*Sporidialak*) képződnek, melyek többnyire a keletkezés helyén leválnak és csiratömlőt fejlesztenek. Ha e csiratömlő a buza növényére jut, akkor beforódik a tápnövény szövetébe és itt, a növény belsejében szálalakú, dűselágazású képződménynyé lesz, a mit myceliumnak mondanak.

Különösen megemlítendő, hogy a csiratömlő csakis akkor képes a tápadó növénybe behatolni, midőn az fejlődésének kezdetén van, vagyis midőn az első levelek még a hüvelyével által beburkoltak. A buzánövénybe került mycelium a fejlődéséhez szükséges tápanyagot a tápadó növény sejtjeiből szívja, a nélkül azonban, hogy az fejlődésében gátoltatnék. A tápadó növényvel együtt a parazita gomba is fejlődik, míg végül eljut arra a helyre, a hol természetének megfelelőleg azt a fekete port, vagyis a spórákat hozza létre.

A spóráképzés az üszögfaj szerint különböző módon történik, de az a növényi rész, a melyben a spórák képződnek, mindig többé-kevésbé, nem ritkán teljesen elpusztul.

A buza kőüszögnél például, az üszögös magban nem találunk siker-róteget, keményítőt, embriót, mindez felhasználtatott a spórák képzésére, melyek most az egész magot kitöltik.

A kőüszög spórái, melyek az üszögös magvak belsejében fordulnak elő, az aratáskor nagyobbára a kalászbán maradnak és csak a cséplésnél szabadulnak ki a magburokból, gyakran oly mennyiségben, hogy a cséplők olyanok lesznek, mint a kéményseprők. Ilyenkor a spórák legnagyobb része a szalmára, polyvára és az egészséges magvak felületére tapad, különösen

a buzamag szőrös végére. Az ily buzát „üszögösnek“ (spitz-brandig) mondjuk. A porüszög is idézhet elő „üszögös“ buzát. Az „üszögös“ buza piaci értéke kisebb, mint a tiszta buzáé. Az üszögös magvak egy része a cséplésnél nem reped föl és ezek sértetlenül kerülnek a kicséplelt buza közé.

Ha már most ily üszöglepte buzát használunk vetőmagul, akkor a következő évben, ha különben a viszonyok az üszög fejlődésére kedvezők, ismét üszögös buzát fogunk aratni, mert hisz a buzával együtt az üszögspórákat, az üszöggomba magvait is elvetettük.

Sajnos, hogy ez még oly gyakran megtörténik, pedig a kár, a mit az üszög okoz, igen jelentékeny lehet; nem tartozik a ritkaságok közé, a mint arról többször volt alkalmam meggyőződni, hogy a buzának 30, 40, 50, sőt még több százaléka is üszögös. Minden túlzás nélkül lehet azt mondani, hogy különösen minálunk Magyarországon, a hol a buza a fővetemény és óriási mennyiségben természetlik, évente, különösen pedig az oly években, midőn sok üszög mutatkozik, sok millióra menő nemzeti vagyon megy tönkre az üszög miatt. E kár pedig annál sajnálatosabb, mert egyes egyedül az illető gazdák hanyagsága az oka, mert ha ők a vetőmagvak szánt buzát szabályszerűen csáváznák (páczolnák) és valamennyi az üszög ellen szolgáló intézkedést foganatosítanak, e nagy baj említésre nem méltó csekélységet teenne ki, sőt kedvező körülmények között teljesen megszűnnék. Hogy a szabályszerű csávázás (páczolás) hasznos, sőt rendkívül hasznos, azt már ezer, meg ezer gazda tapasztalta, minek további bizonyosságul a függelékben néhány adat közöltetik.

A számos ízben lelkiismeretes módon tett kísérletek világos tanúságot tesznek kicsinyben és nagyban a szabályszerű csávázásnak előnyéről, hasznáról és azért melegen ajánlható minden gazdának a buza szabályszerű csávázása, mint legbiztosabb szer a kőüszög ellen.

A buza csávázásának (páczolásának) a legcélravezetőbb, legsikeresebb módja a következő:

$\frac{1}{2}$ kilogramm rézgálicz (kékű, kékgálicz) porrá törtetik és mint egy-egy liter forróvízben feloldatik.

Ezen oldat egy 4—5 hektoliter nagyságu kádba öntetik, a melybe megelőzőleg 100 liter kut- vagy folyóvíz töltetett. Az egész folyadék egy párszor jól felkavartatik és ekkor a csávázandó buzából 250 liter töltetik a kádba. A buza-beöntésnek az a legcélszerűbb módja, hogy e kád fölé egy ritkaszemű szitát tartunk s erre öntjük a buzát, mert ekkor lassanként és eloszlódtan kerül a buza a folyadékba és a könnyű magvak, különösen pedig az üszöggel teltek, felszínén maradnak s innen könnyen lemerhetők.

A csávának (páczoló folyadéknak) mintegy tényszerű magasságra kell a buza fölött állania, ha nem borítja ily magasságra a buzát, akkor megfelelő mennyiségű vizet kell hozzá tölteni, hogy a víztől megdagadó buza később ne álljon ki a csávából. A csávában 12—14 óra hosszat marad a buza, ez

idő alatt egy párszor felkavartatik, hogy a buza között levő üszöggel telt szemek a felszínre kerüljenek, ezeket minden kaválás után le kell merni s elávolítani.

A mondott idő múlva a csávázott buza mely e közben a csáva legnagyobb részét felitta és melynek tériméje jelentékenyen megnagyobbodott, kivéteket a kádból és egy szellős helyen szétterítettetvén, szárítás végett néhányszor állapotoltatik. A szárításnál arra kell ügyelni, hogy a buza fel ne melegedjék, mert különben a buzacsira képessége könnyen kárt szenved. Az ily módon kezelt buzát lehet már 5—6 óra múlva vetni kézzel, 24 óra múlva pedig géppel is.*)

A csávázás e módjánál valamennyi üszögspóra csiraképessége előletik, a nélkül, hogy az egészséges, ép buza csiraképessége kárt szenvedne. Ha azonban géppel cséplelt buzát csávázunk, a buza egy része csiraképességét elveszti, ugyanis különösen a dob gyors forgásánál sok mag megsérül, az az sekélyebb, mélyebb repedések keletkeznek a magon, melyek gyakran csak a nagyító üveg segítségével láthatók. Ha már most a csávázásnál a folyadék az ily repedéseken át az embrióig hatol, akkor annak csiraképességét egészen előlheti. Azon kísérletekből, melyek ez irányban tétettek, kitűnik, hogy az említett okból a vetőmagvak 10—50, sőt még több százaléka is csiraképtelenné válhatik.

Ezen okból nagyon ajánlatos, hogy a vetőmagnak szánt buzát, ne géppel, hanem nyomtatás által vagy kézi cséppel csépeltes-sük ki.

Ha pedig bármely okból kénytelenek vagyunk géppel cséplelt buzát csávázni, akkor próba-csávázás és csiráz-tatás által határozzuk meg, hogy a buzának hány százaléka veszti el csiraképességét a csávázás által, magától értetődik, hogy ezen százalék szerint megfelelőleg nagyobbra szabjuk a holdankinti vetőmag szükségletét, hogy a vetés megkivánható sűrűségű legyen.

Ha például azt tapasztaljuk a próba-csávázásnál, hogy a buzának 10%-ja veszti el csiraképességét, akkor 10%-kal több buzát fogunk elvetni, nehogy a vetés ritkás legyen.

Az ily csávázási és csiráz-tatási próbára elégséges 100 buzaszem, mely szabályszerűleg csávázandó és egy virágcserepbe elvetendő. A kikelt növény számából igen könnyen megállapíthatjuk: a buzának hány százaléka ment tönkre a csávázásnál.

A fentebbiekben leirt csávázási módon kívül még a következőket kell figyelembe venni, ha a lehető legnagyobb eredménnyel akarunk az üszög pusztításának véget vetni. Vetőmagul kitűnő minőségű buzát használunk, csak a legszebb és legsúlyosabb magot

*) Magától értetik, hogy térime növekedése, a mi a megszáritás mérve szerint különböző, többnyire mintegy 30%, a vetőmag megszabásánál figyelembe veendő, különben ritkás lesz a vetés. Ha például hectáronként 2 hektolitert akarunk vetni akkor a csávázott buzából 2-6 hektolitert kell vetni.

vessük. A vetőmagot jól elkészített talajba vessük, lehetőleg egyforma mélységbe, gondoskodjunk arról, hogy a mag gyorsan s egyformán keljen, a vetés gyorsan fejlődjék. Ez azért szükséges, hogy a buza a fejlődésnek azon veszélyes stádiumán mielőbb átessék, a mikor — mint fentebb elmondottuk — egyedül képes az üszög a tápadó növénybe hatolni.

Ezt legjobban elérhetjük azáltal, hogy sorvetőgéppel vetünk. Ez a magyarázata, hogy miért szenved rendszeren a sorvetés az üszögtől kevesebbet, mint a szórt vetés. Ezen elővigyázat különösen oly helyeken veendő figyelembe, a hol a szomszédos földekre csávézatlan, üszögös buzát vetnek, mert a szél az üszög-spórákat áthordhatja.

Az olyan trágyát, a melynek egyik alkotórészét üszög-lepte szalma és polyva képezi, nem szabad friss állapotban a földre kihordatni, mert sok spóra, különösen ha száraz helyen marad, évekig megtartja csiraképességét.

Daczára a fent leirt csávézással elért kitünő eredményeknek, sajnos, hogy még mindig akadnak gazdák, a kik nem hajlandók csávézni a buzát, mert vagy ő vagy a szomszédja már egyszer csávézott és mégis üszögös lett a buzája.

Ily esetekben mindig a helytelen eljárás volt az oka, hogy a vetés a csávézás daczára üszögös lett. A csávézási módoknak nagy száma ismeretes, de egyik sem oly czélravezető, mint a fent leirt. Igen gyakran csávéznak a következő módon: a buzát vékony rétegben kiterítik, meglehetősen koncentrált rézgáliczoldattal, a mihez gyakran még konyhasót, húgyot és egyéb más anyagokat tesznek, megöntözik, azután a buzát párszor átlapátolják. Ezen eljárásnál nem ölik el valamennyi spóra csiraképességét, mert igen valószínűen, sőt lehetetlen, hogy a csáva valamennyi üszögspórával érintkezésbe jöjjön és reájuk hosszabb ideig hasson. Magától értetődik, hogy a csávézás daczára is üszögös lesz a buza ez ily eljárásnál, különösen ha az időjárás az üszög fejlődésére kedvező.

Mészszel is szoknak csávézni, de ezen eljárás sem oly biztos, mint a fenti.

A vetőmag mosása sem biztosít az üszög ellen, azonkívül ez sok időt és munkát igényel.

Az erdélyi gazd. egyesület állatkiállítási szakosztályának rendes közgyűlése

1882. szeptember 21-én.

Jelen voltak: Báró Bánffy Adám 10, Báró Bánffy Albert 1, Báró Bánffy Ernő 5, Benigni Sámuel 4, Gróf Bethlen Gergely 2, Erdélyi gazd. egyesület (képviselő Gamauf Vilmos) 20, Gróf Eszterházy Kálmán 1, Gámán Zsigmond 1, Gamauf Vilmos 1, Himmelstein József 1, Dr. Hintz György 1, Korbuly Bogdán 5, Gróf Kornis Viktor 2, Mozsai Sámuel 1, Sárosy Pál 1, Sigmund Ákos 5, Sigmund Dezső 5, Dr. Szentkirályi Ákos 1, Tóth Zsigmond 1, Gróf Wass Albert 5 és Gróf Wass Béla 5, részjeggyel, összesen 22 tag 85 részjeggyel.

Elnök: Báró Bánffy Adám, jegyző: Gamauf Vilmos.

1. Elnök: (a megnyitó beszédet lásd lapunk 39-ik számában.)

az elnöki megnyitó zajos éljenzéssel fogadtatt.

2. Szakosztályi pénztárnok Dr. Hintz György a következő ideiglenes pénztári kimutatást terjeszti be 1882. mártius 1-étől (a megalakulástól) szeptember hó 18-áig.

I. Bevételek.

1. Állami segély	2000 frt —
2. Részjegyekből befizetett	3170 frt —
3. Kölcsön az osztrák-magyar banktól 10,000 frt —	
4. Sorsjegyekből első részlet	450 frt —
5. Posta térítésül	4 frt 12 kr
6. Díjakra magánosoktól	100 frt —
Elkönyvelt bevételek	15,724 frt 12 kr.

7. Bevándorok

Részjegyekre helybeliektől 130 frt —	
Részjegyekre vidékiektől 290 frt —	420 frt —
Összesen	16,144 frt 12 kr.

Kiadás.

1. Építkezésekért Oriold és Endstrassernek	10.550 frt —
2. Föld- és porondozási munkákra	1696 frt 77 kr.
3. Előleges kiadásokra	200 frt — „
4. Vegyesekre	102 frt 59 „
5. Sorsolási illetékre és előleges kiadásokra	261 frt 60 „
6. Biztosítási díj	37 frt 77 „
7. Posta költség	18 frt 68 „
8. Hirdetésekkért	11 frt 32 „
9. Kamat	1 frt 81 „
Elkönyvelt kiadások	12,880 frt 54 kr.

10. Előlegések elszámolás alatt

Baromfi ketreczekre 90 frt 16 kr.	
Poszternek oklevelekre 100 frt —	190 frt 16 kr.
11. Kiadandó díjletétek	100 frt — „

Kiadások összege 13,170 frt 70 kr.

Maradvány.

Készletben 2553 frt 42 kr.	
Bevándor 420 frt —	2973 frt 42 kr.
Összeg mint fent	16,144 frt 12 kr.

A pénztárnoki jelentés helyeslő tudomásul szolgál.

3. Szakosztályi jegyző Gamauf Vilmos előadja, hogy a jövő évi költségvetés megkésztése lényegesen függvén a jelen kiállítási bevételektől, valamint a netalán szükségesnek mutakozó építkezési bővítésektől, az elnökség nevében indítványozza, miszerint a rendes költségvetés megállapítására a szakosztályi végrehajtó bizottságnak adjon a t. közgyűlés felhatalmazást, fentartván magának természetesen az utólagos jóváhagyást.

Az indítvány egyhangulag elfogadtatt.

(Vegét lásd a 337-ik oldalon.)

Néhány erdélyi bor vegyi elemzése.

Folyó szám	Termelő neve	Termelési hely	Borfaj	Évjárat	Fajsúly viz = 1.	Szesztartalom 17.5° C.-nál 100 Ccmben	Savtartalom gr. 100 Ccmben	Czukortartalom gr. 100 Ccmben	Vonatanyagtar- talom gr. 100 Ccmben	Hamu gr. 100 Ccmben	JEGYZETEK
1	Dr. Wolff Gyula	Torda	Riesling	1880	0.9938	9.9	0.6435	0.1080	2.333	0.196	Jóízű bor.
2	Dr. Wolff Gyula	Torda	Riesling	1875	1.034	14.2	0.656	0.3020	3.269	0.22	Zamatos pecsenyebor.
3	Dr. Kein Adolf	Medgyes	Nehezebb asztali	1878	0.9955	10	0.852	0.1782	2.999	0.195	Aromaticus bor.
4	Dr. Kein Adolf	Medgyes	Nehezebb asztali	1879	0.9955	10.2	0.9889	0.1436	2.524	0.171	Aromaticus bor.
5	John Paget	Szőkefalva	Sauvignon	1878	0.992	11.5	0.8326	0.1092	3.042	0.185	Kellemes ízű.
6	John Paget	Szőkefalva	Sauvignon	1875	0.991	13.7	0.7366	0.2064	2.944	0.195	Pompás bor. A kolozsvári előleges viz- gálaton 1878-ban első kitüntetést nyert.
7	Binder Vilmos	Szászváros	Könnyű asztali	1875	0.9952	8.6	0.7549	0.1228	2.175	0.179	Könnyű, asztali bor.
8	Binder Vilmos	Szászváros	Könnyű asztali	1880	0.9936	8	0.6135	0.1216	1.799	0.162	Kissé savanyu, közönséges bor.
9	Dr. Gohn Móricz	Vingárd	Nehezebb asztali	1875	0.992	10.3	0.7034	0.1212	2.16	0.121	Jó asztali.
10	Tisza László	Mező-N.-Csán	Riesling	1875	0.9922	10.5	0.6637	0.1192	2.100	0.126	Kellemes ízű bor.
11	Tisza László	Mező-N.-Csán	Muskotály	1879	0.9945	11.7	0.8523	0.1772	3.334	0.184	Jó aromaticus bor.
12	John Paget	Gyéres	Carbenet	1879	0.9958	10.5	0.6954	0.2136	2.585	0.36	Nagyon kellemes ízű bor.
13	John Paget	Gyéres	Carbenet	1875	0.9951	10.2	0.8558	0.2428	2.942	0.255	Kissé savanyu, de jó ízű bor. A kol. elő- leges vizgálaton a 2. kitüntetést, a párisi közkiállításán a 4-ikét nyerte.
14	Tisza László	Mező-N.-Csán	Oporto	1880	0.9954	9.6	0.9408	0.1508	2.54	0.325	Kissé savanyus.
15	Fekete Pál	Algyógy	Kadarka	1880	0.9948	10	0.8227	0.1872	5.515	0.201	Jó asztali.
16	Berivoi György	Algyógy	Carbenet-Sau- vignon	1878	0.995	11.1	0.8371	0.2632	2.973	0.234	Kissé kesernyés.
17	Berivoi György	Algyógy	Carbenet-Sau- vignon	1881	0.9963	9.1	0.772	0.2552	2.484	0.245	Jó.
18	Berivoi György	Algyógy	Carbenet-Sau- vignon	1879/80	0.9941	11.1	0.7156	0.2660	2.789	0.206	Kissé világosabb, mint a két előbbi. Brótschi András szászvárosi kocsmá- rostól vett bor.

(Vegytani lapok.)

JÁHN KÁROLY.

4. Szakosztályi jegyző Gamauf Vilmos előadja, hogy a kiterjedt és értékes kiállítási épületek megfelelő őrizetet kívánván a t. sétatér-egylettel egyetértőleg az elnökség nevében ajánlja, hogy a közvetlen szomszédban lakó Sztán Miklós sétatéri csösz havi 5 frtért kiállítási örül fogadtassék meg, mit helybenhagyni az alapszabály 15. §. e) pontja értelmében a t. közgyűlés illetékességéhez tartozik.

Sztán Miklós kiállítási örnek havi 5 frtnyi bérért való megfogadása egyhangulag elhatározatik.

5. Gróf Kornis Victor tagtárs a maga s az egész közgyűlés nevében meleg szavakban mond köszönetet első sorban az elnöknek, valamint az összes rendező bizottságnak önzetlen és sikerdús működésükért.

Közgyűlés a jegyzőkönvi köszönetet és elismerést egyhangulag kimondja.

6. Több tárgy nem lévén, — elnök az ülést bezárja.

Báró Bánffy Ádám,
szakosztályi elnök.
Gamauf Vilmos,
szakosztályi jegyző.

EGYVELEG.

— Hivatalos órák megváltoztatása. Az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala a mai naptól kezdve továbbbi intézkedésig reggeli 8 órától déli 1 óráig tartja hivatalos órait; — vásár- és ünnepnapokon délután az iroda zárva marad

Kolozsvárt, 1882. october hó 9-én.

Szabó József,
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

— Szőlőárverés lesz az erdélyi gazdasági egylet nagy utczai szőlőjében september 13-án azaz Pénteken délután 4 órakor, még pedig az eddigi eljárás ellenére nem az egész termés együttesen, hanem részletenként (esetleg táblánként) fog licitáltatni; mely alkalomra az érdeklődő vevőket szívesen látja az erdélyi gazd. egylet elnöksége.

— Mustmérések az erdélyi gazd. egylet nagy-utczai szőlőjében. Az october 1-én szedett ismertebb fajok czukortartalma a Babó-féle mustmérőn következőleg tünt ki: Olasz riesling 11%, Oporto 14%, Kadarka 14.5%, Bakator 14.5%, Furmint 14.5%, Traminer 15%, Sauvignon 15%, Som 16%, Semillon 16.5%, Carbenet-Sauvignon 17%, Leányka 17.5%, Carbenet franc 17.5%, Kóvér 17.5%, Rajnai riesling 18%, Pnot noir 19% és Ruländer 19.5%.

— September havi meteorologiai észleletek. A kolos monostori állomás észleleteiből közöljük a september havi összevont adatokat, u. m. légnyomás (tengerszintre redukálva) középátlaga 760.7, legmagasabb september hó 3-án 771.6, legkisebb september hó 22-én 756.3 millimeter, középhőmérséklet C° 14.1, legmagasabb september hó 7-én 26.8, legkisebb september hó 21-én 7.2. A párnymás

átlaga 9.3 millimeter, a légnedvesség százalékanak átlaga 76.1. A napontai 3-szori észlelésnél előfordult: szélcsend 1-szer, szél 89-szer, ugyanis északi szél 4-szer, északkeleti szél 19-szer, keleti szél 22-szer, délkeleti szél 5-ször, déli szél 5-ször, délnyugoti szél —szer, nyugoti szél 32-szer és északnyugoti szél —szer. A csapadékos napok száma tett 12-öt, hó volt —, jég —, égháboru 1 napon, összesen 74.7 millimeter csapadék volt e hónapban, legtöbb 11-én, azaz 35.5 millimeter.

— Üdvös intézkedés. Kispál Sándor közgazdasági előadó indítványára Kis-Küküllőmegye törvényhatósága a következő szabályrendeletet hozta: Szabályrendelet. A községeknek tenyész apaállatok beszerzése céljából nyújtandó megyei kölcsönről. — 1. §. A közgazdasági előadó által ajánlatba hozott apaállatok megvásárlására szükséges pénzösszeg a megyei szegény alapból az illető községeknek öt évi visszafizetés kötelezettsége mellett a dicső-szentmártoni takarékpénztár által fizetni szokott betéti kamattal együtt adatik. — 2. §. A fenti kölcsönre igényt tartó községek képviselőinek ki kell mutatni: a.) Az illető apaállatok szükségességét. b.) Azt hogy annak beszerzésére szükséges kölcsön felvételét elhatározta, e határozata jogerőre emelkedett és hogy a felveendő összegnek visszafizetésére a kellő biztosítékkal bír. — 3. §. A megyei alispán felhatalmazatik, hogy a fenti cikk b. pontja értelmében hozott határozatot a megye közönsége helyett helyben hagyassa és hogy a szükséges kölcsönt kiutalhassa.

— „Vegyteni lapok“ czim alatt a kolozsvári egyetem érdemes szaktanára Dr. Fabinyi Rudolf havi folyóiratot indított meg, mely évenként 10 füzetet fog tartalmazni, előfizetési ára egész évre 4 frt. Midőn e hézagpótló vállalatot az érdeklődők figyelmébe a legmelegebben ajánljuk, jelen számban egyszersmint mutatványt is közlünk belőle.

— Elő növények szállítása külföldről. A földmívelési ministerium 36,495 sz. a. a következő körrendeletet intézte valamennyi gazd. egylethez: Többször előfordult azon eset, hogy külföldről származó élő növény küldemények csomagolása és elszállítása tekintetében a nemzetközi phylloxera egyezmény feltételei nem tartattak meg, daczára, hogy az e részben kiadott utasítás kellő módon közhírré tétetett. Felhívom ennek folytán az egyletet, értesitse az ez irányban érdekeltet arról, hogy oly növényküldemények, melyek a fentidézett conventió s illetőleg annak végrehajtására vonatkozó rendelet minden feltételeinek pontosan nem felelnek meg, semmi körülmények közt nem fogják az országba bebocsátatni s az ebből eredő károkat az illetők kizárólag maguknak tulajdonítsák. Budapest 1882. september 7-én. — A minister helyett:

MATLEKOVITS, s k.

— Eladó vetőmagvak. A földmívelési ministerium átiratai szerint a következő kitünő minőségű vetőmagvak kerülnek eladásra u. m.

Angol-chevalier árpa a magyar-óvári gazd. akademiánál	225 htl.
„ „ a keszthelyi gazd. intézetnél	120 „
„ „ a kolos-monostori gazd. intézetnél	212 „
„ „ a kassai „ „	372 „
„ „ a lipótvári földmívelési iskolánál	147 „

Es'sasi-chevalier árpa a keszthelyi intézetnél	237 „
„ „ a kolos-monostori intézetnél	138 „
Probsteii árpa a magyar-óvári akademiánál	137 „

Ugyanegy gazda egy fajtából 200 kilónál többet nem kaphat, egy metermáza ára 9 frt.

Kanadai rozs a debreczeni gazd. intézetnél 200 metermáza.

„ „ a lipót-újvári földmives iskolánál 77 hectoliter szintén a fenti megszorítással, egy metermáza ára 8 frt.

— Reihlen szüretelési eljárása. Kemény Gábor b. földmívelési miniszter meghívására Reihlen stuttgarti borvegyész a fővárosba érkezett, hogy saját találmányu borerszítő eljárását bemutassa. F. hó 2-án délután 3 órakor Kerkápoly Károly egyetemi tanár budai szőlőjében megtörtént a gyakorlati bemutatás. A kísérleten jelen voltak Tisza Kálmán, Szapáry Gyula gr. és Kemény Gábor b. miniszterek, Korizmic László, Gönczy Pál, Miklós Gyula, Máday Izidor, Tisza István, Liebermann tr., Pillitz tr., Fekete Pál, Koricsánszky tanárok és Kremer főpinczester. — Itt Reihlen gépeivel megmutatta a must kezelésének gyakorlati eljárását, melynek célja állandó, nem zavarodó jó bor és mellette egyszerű uton jó vörös borfestő anyag előállítása. Ezt megelőzőleg Pillitz műegyetemi magán tanár rövidbe foglalva megismertette az eljárás elméleti és gyakorlati menetét. Tudva van, hogy a szőlő festő anyagát sem alcohol, sem cukros viz, sem pedig sajtolás ki nem veszi teljesen a szőlőhéjából s a szokásos forralás nem távolítja el eléggé a fehérnye anyagát, mely a mustban van. El ebben forralás által a héjban levő zamat és festanyag kiválik s a gombák, melyek az erjedést később a borban is előidézik, elpusztulnak. Reihlen ez észlelet nyomán indította meg kísérleteit s tudva, hogy a gyümölcsbefőzésnél a gyümölcs zamatja átmegy a lébe, előbb forró cukros vízzel, utóbb forró musttal tett kísérletet a szőlőhaj tisztítására illetőleg a zamat-anyag kivonására s miután ez sikerült, fokról-fokra haladva rendszere egészen kerek szabatos eljárássá lett. A leszűrt mustot először felforraltja, leszűri, azután saját találmányu mosó gépével tisztított szőlőhéjat vet bele s újból felforraltván, ezen egyszerű és világos eljárás után hordóba töltött mustot szárított szőlő héjjal, melyet bele vet, felforraltja és kész az állandó bor. A héjjal való utolsó forralás nem zavarja fel a bort, nem hagy seprőt s a mi csapadék a van, az göcsössel tekintve, tiszta borkőgeceket tüntet fel. Ezen eljárás után Reihlen az ó-bort is képes felforraltni s felmutatott egy palaczkot, melyben a szőlőhéj egy év óta tartja lassu forrásban a bort, mely egészen átlátszó tiszta s csak a héjak lassu fel és leszállása mutatja, hogy mozgásban van. Az erjedés azonban nyomban megszűnik, a mint onnan a héjat kivesszi. Reihlen módja szerint az állam vegykísérleti állomáson is történt kísérlet és ennek menetét és eredményét Liebermann tanár adta elő. Végül Reihlen előadta azon kísérleteket, melyeket Spanyolországban és Olaszországban tett s az eljárásával tisztított borokat is megmutatta, melyekből módszerének jeles és czélszerű volta kitűnt. Miután Reihlen eljárása a palaczkolásra érett bort szolgáltat, nálunk pedig ezt a termelőknél kevés helyen lehet találni: e rendszer általánossá tétele nagyon kíván-

atos s óhajtható, hogy a kormány a feltaláló titkát megvásárolván, azt borkereskedésünk elősegítése érdekében termelőinkkel megismertesse. A must czukortartalmának mérése alkalmával általános elismerésben részesült Pillitz tanár mustmérője, mely a czukortartalom mellett a must hőfokát is mutatja s mely még nálunk majdnem ismeretlen, Franciaországban évek óta használatban van. (Gazd. mérnök.)

— A hagyma téli eltartása. A hagymának télen át való eltartása azért nem közönyös dolog, mivel az tavasszal rendszeren sokkal drágább szokott lenni, mint ősz táján. Kisebb mennyiségeket nagyon jól eltartani, úgy a mint szokás t. i. melegebb helyiségben magasra, közvetlenül a padlás alá felakasztva s különösen ajánlatos ez eljárás a vetésre szánt hagymákat illetőleg, de a hol nagyobb mennyiségű eltartandó hagyma van, ott az eltartásnak ezen módja mellett igen sok helyiségre volna szükség s azért legjobb ez esetben a hagymát, úgy mint a burgonyát s más gumós növényeket szokás, gödrökben tartani el, melyeknek azonban e czélra természetesen másképp kell alkotva lenniök. Az eljárás következő: Több lányi mélységű s gyakran 50—60 láb hosszú s 9—12 láb széles gödröket ásunk, ezeket deszkákkal rakjuk ki, alul vékony szalma réteget hintünk el s erre ráöntjük a hagymát. Ha a helyiell gazdálkodni akarunk, akkor a föld felett is, emelhetünk még egész embermagasságu deszkafalakat, melyeket földbe vert karók tartanak s miután itt is előbb vékony szalmaréteget hintettünk el, a hagymát egyszerűen beleöntjük. Felül ismét deszkákat használunk a beborításra, e fölé újra szalmaréteget hintünk — s készen van az alkalmas helyiség a hagyma átteleltetésére. Ha erős fagy áll be, akkor háborítlanul kell a hagymát hagynunk mindaddig, míg fel nem enged; mert megfagyott állapotban a legcsekélyebb háborgatás is teljesen használhatlanná képes tenni a hagymát, míg ellenben ha a teljes felengedésig egészen háborítlanul marad, akkor nemcsak az ételben, hanem ültetésre is ép úgy használható lesz, mintha meg sem fagyott volna. (F. G.)

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest oct. 7.		Bécs oct. 7.
Buza	8 90 — 9 25 frt	10 25 — 10 35 frt
Rozs	6 75 — 7 05 frt	7 95 — 8 05 frt
Árpa, takarmány	5 80 — 6 50 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	7 20 — 7 70 frt	8 40 — 8 75 frt
Árpa, seres	8 25 — 9 00 frt	9 80 — 9 95 frt
Zab	5 20 — 6 25 frt	6 15 — 8 55 frt
Törökbuza	7 80 — 8 05 frt	— — — frt

Budapesti marhavásár october 5-én. Őszes felhajtás 2759 db. nagy és 4309 apró marha. Ebből eladatot: 33 db. bika, 1374 db. ökör, 892 db. vágó tehén, 210 db. fejős tehén, 250 db. bival, 330 db. borju, 3973 db. juh. Árak: bika darabonként 84—152 frt, ökör páronként 196—345 frt, vágó tehén páronként 145—280 frt, fejős tehén darabonként 74—

166 frt, bival páronként 182—250 frt. borju darabonként: 13—36 frt, bárány páronként — — frt, juh páronként 10½—16 frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 53—55 frt, tehénhús 49—52 frt, borjuhús 55—70 frt, bivalhus 46—49 frt.

Bécsi marhavásár october 2-án. Összes felhajtás 3040 drb és pedig 2022 drb. magyar, 681 drb. lengyel és 357 drb. német fajta, melyből 2959 drb. ökör, 36 drb. tehén, 27 drb. bika és 18 db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 58—64 frt, lengyel 58—62 frt, német 55—64 frt, tehén 50—52 frt, bika 52—56 frt, bival 48 frt. Lában darabonként 220—230 frtot fizettek.

Köbönyai sertésvásár oct. 6-ikán. (Az első magyar sertéshizláló és kölcsönelőező részvénytársaság jelentése.) Az előző héthez képest az üzlet, dacára az élénkítő forgalomnak, jelentéktelen változás nélkül folyt le, az árak is változatlanok maradtak, habár a kereslet nagyobb volt.

Heti átlag árak: magyar vál. áru 260—300 kgr. nehéz 58½—59 kr., 220—260 kgr. nehéz 59—60 kr., Öreg 300 kgr. tuli nehéz 56—57 kr, vidéki sertés 56—57 kr Transitóban: szerbiai 54¼—58½ krajczár, romániai 56½—59 kr., tüskés 53—55½ kr. tiszta klgrammonkint. — Összes felhajtás: 9491 drb; összes elhajtás 11,980 drb.

Bécsi sertésvásár oct. 2-án. Összes felhajtás 3939 drb. és pedig 965 drb. nehéz, 1220 drb. középhez és 1754 drb. süldő; melyből 1754 drb. magyar, 1754 drb. orosz-lengyel, 360 drb. szerb és 80 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 52—54 frt, középhez 43—51 frt, süldő 38—48 frt; szalonna és zsír 77—79 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Az 1882. évi budapesti országos magyar méhészeti kiállításon állami ezüst éremmel kitüntetett

Hármas álló méh-kaptárok

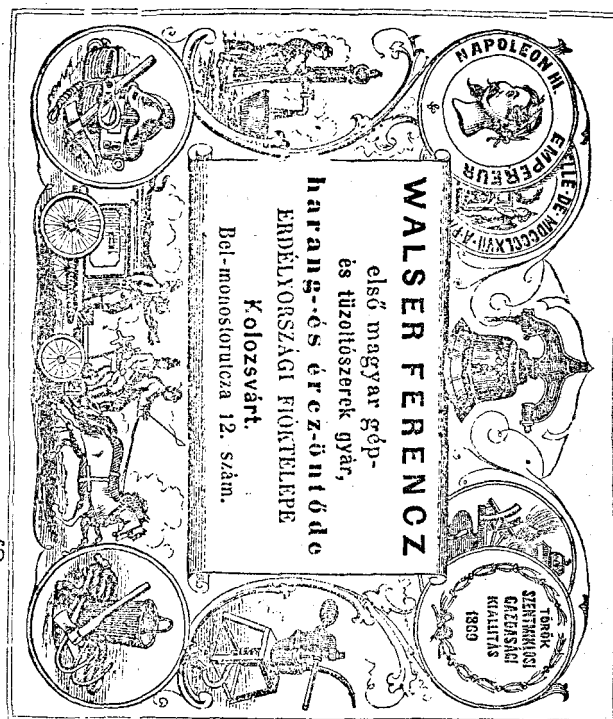
90 drb. az orsz. magyar méhészeti egyesület méretei szerinti kerettel, szabadban telelésre alkalmas kettős oldallal ablak- és Hahueman ráccsal ellátva, tartalék királyné kitevelésére is alkalmazva darabja 7 frt 50 kron kapható

Voith Gergelyné.

(4.) (19—20.)

Kolozsvárt, London-utca 9-ik sz.

Kívánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagyobbítás és vízművészeti kellekek tanlata.

Szerelő-műhely kútkák s vízvezeték berendezésére.

Tetemesen leszállított gyári árak mellett.

(18.)

(19—30.)

SZER A LÉP-FENE ELLEN.

Hosszas fáradozás, kísérletezés után a lép-fenét az általam alkalmazott szerrel biztosan kezelem, mely szer a bajt nemcsak elnyomja, hanem azt minden utóhatás nélkül tökéletesen meggyógyítja.

Sikeres eljárásomat bizonyítják:

a Nagy-Tapolcsány városától, erdélyi gazd. egyleti alelnök Szabó József, szeszgyáros Krausz Máyer uraktól és a Nagy-almási alapítványi uradalomtól nyert bizonyítványok, melyek az erdélyi gazd. egylet titkári hivatalánál megtekinthetők.

Orvosságom épen úgy szolgál gyógy-, mint óvszerül. Alkalmazása csakis személyes kezelés és felügyeletem alatt történhetik, minthogy a szert idegennek ki nem adhatom.

BONÉ PÉTER,

(15.) (13—16.)

okleveles állatorvos.

Kolozsvárt, kül-magyarutca 5 sz. (Pihál-féle ház.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter							100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	roz	árpa	zab	lőrök- buza	széna	szal- ma	tüzifa		
k r a j c z á r o k b a n												
Balázsfalva	october	5	525	420	400	—	200	300	200	—	250	40
Bánfi-Iluayad	october	3	650	600	540	480	240	750	—	—	190	40
Besztercze	october	3	550	400	450	400	300	400	480	200	320	36
Brassó	october	6	680	470	410	290	170	420	270	260	235	40
Csik-Szereda	october	4	800	650	500	400	225	525	200	60	200	32
Deés	october	3	840	780	680	380	480	720	480	180	280	40
Déva	october	7	900	700	700	—	600	600	290	90	230	36
Erzsébetváros	october	7	625	500	400	—	250	450	250	130	250	44
Fogarás	october	6	650	—	360	—	190	600	230	70	225	42
Gyula-Fehérvár	october	7	550	450	400	—	250	300	200	100	245	46
Gyergyó-Szent-Miklós	sept.	23	725	—	500	450	250	600	250	40	160	36
Hátszeg	october	2	640	480	500	320	200	350	—	—	—	40
Kézdi-Vásárhely	october	5	630	510	490	320	200	540	340	100	300	32
Kolozsvár	october	5	604	—	450	—	180	400	280	200	350	44
Maros-Ludas	october	3	525	400	420	—	200	300	—	—	300	44
Maros-Vásárhely	sept.	28	820	630	630	580	700	580	460	180	450	40
Medgyes	october	5	575	475	400	—	200	425	155	65	255	40
Nagy-Enyed	october	5	550	425	350	—	235	375	350	150	260	40
Nagy-Szeben	october	6	560	440	400	420	200	430	180	110	350	44—46
Nagy-Várad	october	3	670	580	530	360	235	392	420	240	320	48
Segesvár	sept.	28	700	500	400	—	200	500	150	100	160	44
Sepsi-Szent-György	october	9	680	600	460	300	160	400	300	130	210	40
Szamosujvár	october	9	615	460	480	—	190	410	280	80	300	40
Szász-Régen	october	5	535	365	435	370	255	410	390	180	240	36
Szász-Sebes	october	5	625	525	400	—	220	425	170	100	240	44
Szászváros	october	7	670	590	470	—	210	370	200	80	210	40
Székely-Udvarhely	october	3	700	550	450	—	225	600	200	30	240	40
Szilágy-Somlyó	october	6	570	470	490	405	145	405	240	150	300	40
Teke	october	2	550	400	450	350	175	350	200	40	300	36
Torda	october	7	600	400	425	350	200	350	100	15	250	44

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája az 1882-ik évre.

Árszabály tér szerint		s z e r i h i r d e t é s n é l b é l y e g g e l e g y ü t t																											
		1	1—3	1—6	1—12	1—18	1—26	1—30	1—36	1—40	1—52	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr		
1/16 oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60								
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10								
8/16 oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60								
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35								
4/16 oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60								
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35								
2/16 oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60								
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85								
1/16 oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60								
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10								

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 krajával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és la unk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösénél, közép-utcza Minorita-épület.